

מא:

כל שעה פרק שני פסחים

מסורת הש"ס

עין משפט
נר מצוה

קפ"ב א"י מ"י פ"ח מהל'
ק"ס הלל ד' ופ'
י"ח מסכתות פסחין
הלל ג'
קפ"ב א"י מ"י פ"ח מהל'
טור הלל ח'
קפ"ד א"י מ"י פ"ח מהל'
ק"ס הלל ד'
קפ"ה ד' ה ט הלל ה':

רבינו הגאון

לוקה שנים, אחת משום
נא אחת משום עלי אש.
אכלו מבושל לוקה שנים.
נא ומבושל לוקה שלש.
ואבי אמר אין לוקין
על לאו שבכללות. כלומר
לא אחד כולל האוכל נא
והאכל מבושל. שנאמר
אל תאכלו לאויה כלאו
מבושל במים וגו'. איכא
דאמר לאביי אכל אש
ומבושל חדא מיהא לוק.
איכא דאמר לא לוק כלל
עד דתירח לאויה כלאו
דחסימה. אמר רבא ניד
שאכל ז' לוקה שנים, אחת
משום שנאמר מחרצנים
וידע ז' לא יאכל. ואחת
משום שנאמר מכל אשר
יעשה מנפן הוין, חרצן
לוקה שנים. ז' וחרצן
לוקה שלש. אביי אמר
אין לוקין וכו'. תיר אכל
כזית או מבשול יום שני.
מאי טעמא אל תאכלו
ממנו נא ובשל מבושל
במים כי אם עלי אש.
בשעה שישנו בקום אכיל
צלי שהוא בלילה. דכתיב
ואכלו את הבשר בלילה
הזה. ישנו בבל תאכל
נא. מבשול יום שני
בקום אכיל צלי. אינו חייב
אם אכל נא. אכל כזית
נא משחשיכה חייב. שהרי
ישנו בקום אכיל צלי. אכל
כזית צלי מבשול יום. לא
פסל עצמו מבשול חבורה
שחשכה אכילת כזית צלי.
משחשיכה פסל עצמו מבשול
חבורה. וסוגיא דשמיטת
כזית כענין הזה. ואשכחן
אהא דתניא אכל כזית צלי
מבשול יום חייב. אמאי
לא הבא מכלל עשה עשה
הוא. האי שנאמר ואכלו
את הבשר בלילה הזה צלי
אש. בלילה אכיל אותו
ולא ביום. וזה לאו הבא
מכלל עשה. דמאכילתו
בלילה שהוא עשה הבאתה
לא תאכל ביום שהוא לאו.
וכל כי האי גונא עשה
הוא ואין לוקין על עשה.
אמר רב חסדא זו הברייא

לוקה שנים. משום לא תאכל נא ומשום לא תאכלו כי אם עלי אש דמי
אם עלי אש נמי חללו דלא
מבשול ומשום לא תאכלו כי אם עלי אש: לאו שבכללות הוא. דכולל
זו כל מיני בשולים שאין
דלא לקי. כיון שהוא לוקה משום נא
נא משום מבושל מו לא לקי משום
כלל דמי אם עלי אש: אבל חדא מיהא
לקי. כגון המבשל בחמי טבירא ואכלו
דאין כאן מלקות דבישול ולא מלקות
של נא לוקה משום כי אם עלי אש:
ואיכא דאמרי חדא נמי לא לקי. משום
כי אם עלי אש דלא מיוחד לאויה דדייה
כלאו דחסימה שהוא מפרש חסורו
וסמיכה ליה פרשת מלקות לעיל
מיהא: אבל ז' לוקה שנים. מיר
שאכלו משום ז' לא יאכלו ומשום מכל
אשר יעשה מנפן הוין מחרצנים וגו' ז'
דלא יאכל קאי נמי תאכל אשר יעשה:
לאו שבכללות. אין לוקין על מכל אשר
יעשה דלאו שבכללות הוא ששולל
הרצנים וגו' וענינים לחים ויבשים
ועלים ולולבין: פסחים לא לקי. איכא
דאכל ז' או חרצן ולקי עלייהו לא לקי
מו משום מכל אשר יעשה. ומורה אביי
דאם אכל ז' וחרצן לוקה שנים דכיון
דמפורש לו תאכל לעצמו חסדא נמי
אלאו דלא יאכל והו' כמאן דכתיב לאו
אכל חד וחד והכי מוכח במסכת נזירי'
דלא פליג אביי אלא אמלקות דמכל
אשר יעשה: חדא מיהא לקי. אם אכל
עליו ולולבין דאין כאן מלקות דזו
וחרצן לקי משום לאו דמכל אשר
יעשה: אבל כיום נא מבשול יום שני.
טעמא מפרש לקמיה מקרא: לא פסל
אם עצמו מבשול חבורה. דלמחר לקמן
(דף פו.) אין הפסח נאכל לא בשני
חבורות כאחד ואין האוכל אוכל בשני
מקומות ופסקא לן מבשול אחד יאכל
ומתגרמין בחבורה חדא יתאכל
ואסירה דמבשול יום לאו אסירה היא
ומותר לאכלו משחשיכה עם בני חבורה
שנמנה עמה: כיום עלי משחשיכה.
מפסח שנמנה עליו: פסל עצמו מבשול
חבורה. דפרשית שאין האוכל מותר
לאכול הימנו בשני מקומות: בשעה
שאין בקום אכיל צלי. דאין לו היתר
אכילת צלי אינו דין שישנו כלאו דלא
תאכל נא: או לא. או לא נאמר כן
אלא נענין אחר נשעה שישנו בקום
אכיל צלי דהיינו כלילה דכתיב ואכלו
את הבשר בלילה הזה: אינו בכל תאכל
נא: ואל פסחא שפרי הוסר מכללו
אלא עלי. דהא אפילו עלי היה אסור

תורה אור השלם

1. אל תאכלו ממנו נא
ובשל מבושל במים כי
אם עלי אש ראשו על
כרציו ועל קרבו:

2. ואכלו את הבשר
בלילה הזה עלי אש
ומצות על פורח
יאכלוה:

מוסף רש"י

אין לוקין על לאו
שבכללות. משום לא
תאכלו כי אם עלי אש.
דכיל נא ומבשול ואין
לוקין אלא על נא ומבשול
שכן מפרשין (ב"מ פ"ח.)
ז' וחרצן לוקה מנפן
אחת מכל אשר יעשה מנפן
הוין ואחת על חרצנים
ואחת על ז' דלא יאכל
אכילה קאי (נזיר ד"ח.)
אכיל צלי אינו חייב
בשעה שאינו בקום
אכיל צלי אינו חייב
תאכל נא. שאינו חייב
בשעה שאינו בקום
אכיל צלי אינו חייב

לוקה שנים. משום לא תאכל נא ומשום לא תאכלו כי אם עלי אש דמי
אם עלי אש נמי חללו דלא
מבשול ומשום לא תאכלו כי אם עלי אש: לאו שבכללות הוא. דכולל
זו כל מיני בשולים שאין
דלא לקי. כיון שהוא לוקה משום נא
נא משום מבושל מו לא לקי משום
כלל דמי אם עלי אש: אבל חדא מיהא
לקי. כגון המבשל בחמי טבירא ואכלו
דאין כאן מלקות דבישול ולא מלקות
של נא לוקה משום כי אם עלי אש:
ואיכא דאמרי חדא נמי לא לקי. משום
כי אם עלי אש דלא מיוחד לאויה דדייה
כלאו דחסימה שהוא מפרש חסורו
וסמיכה ליה פרשת מלקות לעיל
מיהא: אבל ז' לוקה שנים. מיר
שאכלו משום ז' לא יאכלו ומשום מכל
אשר יעשה מנפן הוין מחרצנים וגו' ז'
דלא יאכל קאי נמי תאכל אשר יעשה:
לאו שבכללות. אין לוקין על מכל אשר
יעשה דלאו שבכללות הוא ששולל
הרצנים וגו' וענינים לחים ויבשים
ועלים ולולבין: פסחים לא לקי. איכא
דאכל ז' או חרצן ולקי עלייהו לא לקי
מו משום מכל אשר יעשה. ומורה אביי
דאם אכל ז' וחרצן לוקה שנים דכיון
דמפורש לו תאכל לעצמו חסדא נמי
אלאו דלא יאכל והו' כמאן דכתיב לאו
אכל חד וחד והכי מוכח במסכת נזירי'
דלא פליג אביי אלא אמלקות דמכל
אשר יעשה: חדא מיהא לקי. אם אכל
עליו ולולבין דאין כאן מלקות דזו
וחרצן לקי משום לאו דמכל אשר
יעשה: אבל כיום נא מבשול יום שני.
טעמא מפרש לקמיה מקרא: לא פסל
אם עצמו מבשול חבורה. דלמחר לקמן
(דף פו.) אין הפסח נאכל לא בשני
חבורות כאחד ואין האוכל אוכל בשני
מקומות ופסקא לן מבשול אחד יאכל
ומתגרמין בחבורה חדא יתאכל
ואסירה דמבשול יום לאו אסירה היא
ומותר לאכלו משחשיכה עם בני חבורה
שנמנה עמה: כיום עלי משחשיכה.
מפסח שנמנה עליו: פסל עצמו מבשול
חבורה. דפרשית שאין האוכל מותר
לאכול הימנו בשני מקומות: בשעה
שאין בקום אכיל צלי. דאין לו היתר
אכילת צלי אינו דין שישנו כלאו דלא
תאכל נא: או לא. או לא נאמר כן
אלא נענין אחר נשעה שישנו בקום
אכיל צלי דהיינו כלילה דכתיב ואכלו
את הבשר בלילה הזה: אינו בכל תאכל
נא: ואל פסחא שפרי הוסר מכללו
אלא עלי. דהא אפילו עלי היה אסור

לאכול כיום דכתיב ואכלו את הבשר בלילה הזה ולא כיום וכשחשכה
הוסר מכלל חסור עשה דלמי וימא נמי נהי דלא הותר לכתחלה
אלא נא מיהא לא לחייב עליה אם אכלו: שאין תלמוד לומר כי אם
עלי אש. דהא כתיב לעיל מיהא עלי אש ומלת וגו': אקרא אני
בשל. דייק הוה ליה בקריאת בשל: אין לי. שיתחייב על אכילת
בשרי: אלא אם כן בישול משחשיכה שהוא עיקר זמנו: בישולו מבשול
יום. ואכלו משחשיכה מנין: וזה אפקיה. רבי גופיה דרשיה לעיל
(נ"א) לשאר משקין ולגלי קדר: בשל מבושל. מדשני דבדוריה דרש
כיה דרשה אחרית נמי: כיום עלי מבשול יום חייב. מפרש ליה לקמיה: קסני. חסדא דלמי דמבשול יום דומיא דחיסדא דלא משחשיכה:
רבי

אבל כוית נא לוקה שנים משום נא ומשום כי אם צלי אש דמי
באילו כתיב אל תאכלו כי אם צלי אש. הקשה הר"י
דאורליי"ש אמאי חשבי' בריש אלו נערות (כמכות דף ג.) בעולה לכהן
גדול נשעה גרידא דמי אם בעולה מעמיו כתיב הא כי היכי דחשבינן
הכא כי אם עלי אש כלאו ה"י ה"ל
לחשבוני בעולה לכהן גדול כלאו דהוי
כלאו כתיב לא יקח כי אם בעולה וי"ל
דמי אם בעולה לא חשיב לאו משום
דקיסא דקרא מוכח עליו דהוי עשה
דכתיב כי אם בעולה מעמיו יקח אשה:
איכא דאמרי חדא מיהא אקרי. פ"ה
במי ותמי טבירא חייב משום
כי אם עלי אש וקשה לר"ח א"כ בין
לנביא בין לרבה תיקשי לכו ברייתא
דלעיל דתניא נא ומבשול אחרתי לך
ולא חי חלמא לא לקי על חי ועוד דלמחר
בפ' המקבל (ב"מ דף קטו:) אפלוגמא
דרב הונא ורב יהודה כרבי יהודה רבא אגא
ורבנא דרבי יהודה אמר לוקה שנים ורב
הונא אמר לוקה שלש ומסקין רבא אגא
דאמרי אפילו כרבי יהודה עד כאן לא
קאמר רב יהודה הסם אלא דמי נפש
הוא חובל לדברים אחרים הוא דלמחר
אכל הכא כי אם עלי אש אמאי חלמא
ולפ"ה ה' אינטיין לחי ולתמי טבירא
לכ"י לר"ח דלמי לא לקי לכו"ע דמי
אכל נשעה דמי אם עלי אש תאכלו ולא
דמי לכו"ע נפש הוא חובל דבההוא מודו
כו"ע דלוקה אשאר דנדרים דקדמין
הסם נהדי' דבביתא מכל זוג של
ספרים ואמד של פרות לוקה שנים דמי
נפש הוא חובל משמע שפיר כלשון לאו
שהוא נמנית טעם כל שהוא דבר נפש
לא תחבול ואחא שפיר הא דקאמר
רבא והסם דמי נפש הוא חובל חלמא
לשאר דברים אכל כי אם עלי אש לא
חלמא אלא נשעה ונא ומבשול דווקא
פליגי דרבא סבר להכי סמיכה לאלו
לקנות עליו על נא ומבשול שהם בני
מילקא ואביי אמר אין לוקין על לאו
שבכללות והא דקאמר חדא מיהא
מילקא לקי הכי פ"ה אם התרו זו
משום כי אם עלי אש לנדו אכל על
מלקות נא ומבשול לא ילקה דלהכי
מנהי מה שכתבו כלשון כלל ומיהו
לנדו מיהא לקי שסמכו לאלו שהם בני
מלקות: אמר רבא אב"י ז' לוקה
שנים. הא פלוגמא דאביי ורבא איתמר
אפסחא בפ' שלשה מינין (נזיר דף נ"ח.)
וכנה רבות בנמרא':

שאין ת"י כי אם צלי אש. אע"ג
דאינטיין להלקות עליו משום

כי אם עלי אש היינו נמי משום דסמיכה לנא ומבשול: אם בן י"ב
קרא בש"י בש"א או מבושל מבושל. הכא משמע דאורחיה דקרא לכוכל
מינה אחת נענין אחד טפי מבשול עניינים וכן במצוה (ב"ק דף סה.)
גבי המלך תמלא ובהחובל (נ"ס דף פה:) גבי ורפא ירפא וקשה דבריש
הוי בודקין (פסחין ד"ח:) קאמר מדהוי ליה למיכת דרוש מדכוש או חסור
תחוקר וכתב היטב שמע מינה לאפמי' משמע דהי הוה כתב הכי לא
הוה מופנה ושמה הסם לא חש לדקדק כלשון רק להוכיח דמופנה':

למחר

כיה דרשה אחרית נמי: כיום עלי מבשול יום חייב. מפרש ליה לקמיה: קסני. חסדא דלמי דמבשול יום דומיא דחיסדא דלא משחשיכה:
רבי

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones